

Statsbidrag år 2020

DATUM
2020-03-19

DNR
2020-3.4.1-30/2

Utlysning av statsbidrag för att minska och motverka segregation

STÖD TILL EN LÅNGSIKTIG UTVECKLING

Delegationen mot segregation vill med utlysningen bidra till att skapa goda förutsättningar för aktörer på olika nivåer att bedriva ett långsiktigt arbete mot segregation. Utlysningen ska stödja kommuner och regioner samt ideella föreningar och stiftelser att utveckla samarbetet samt öka kunskap och samsyn i arbetet med att minska och motverka segregation.

Delegationen mot segregation vill också stödja att ett förankrat strategiskt och kunskapsbaserat arbete mot segregation utvecklas i samverkan på lokal och regional nivå.

HUR ARBETET KAN GENOMFÖRAS UTIFRÅN TIDIGARE LÄRDOMAR

För att bryta segregationen behövs ett långsiktigt arbete som är integrerat i ordinarie verksamheter och sker i samverkan med berörda aktörer. Tidigare lärdomar visar att arbetet med kortsiktiga projekt och punktsatser för enskilda individer har gett måttlig effekt. Insatser som har haft fokus på enskilda områden har en begränsad möjlighet att påverka de processer som skapar och upprätthåller den etniska och socioekonomiska segregationen. Nedan ges exempel på tidigare framgångsfaktorer från arbetet för att minska och motverka segregation.

Fokus på att motverka segregations orsaker

För att bryta segregationen visar tidigare utvärderingar att insatser behöver rikta sig mot de bakomliggande orsakerna. Det handlar om att i grunden påverka mekanismer och förändra strukturer som leder till segregation på samhälls nivå. En del av de bakomliggande orsakerna behöver motverkas på nationell nivå. Det kan bland annat handla om lagstiftning och statlig finansiering. Samtidigt finns det områden där kommuner och regioner har möjlighet att agera för att komma åt

bakomliggande orsaker till segregation. Det är frågor där kommuner och regioner har möjlighet att agera. För att agera krävs kunskap om segregationens nuläge och orsaker ur ett lokalt och regionalt perspektiv. Det kan innebära att utreda vilka systemförändringar som skulle kunna leda till förändringar och förbättringar inom exempelvis bostadsplaneringen och tillgången till bostäder, utvecklingen på den regionala eller lokala arbetsmarknaden, elevsammansättning i skolor och allmän prioritering och resursfördelning.

Fokus på att minska segregations konsekvenser

Arbetet för att förändra de bakomliggande orsakerna behöver ske parallellt med riktade insatser för att minska segregationen när den redan uppstått. Det handlar framförallt om de negativa konsekvenserna av segregationen. Kunskap och erfarenhet visar att det i områden med socioekonomiska utmaningar finns koncentrationer av negativa konsekvenser av segregation kopplat till möjligheter och förutsättningar för såväl boende i områden som för områdena i sig. Därför är arbetet att förbättra situationen i områden med socioekonomiska utmaningar en del av arbetet med att minska segregation. Kommuner och regioner har ett övergripande ansvar för situationen i bostadsområden samtidigt som föreningar och ideella stiftelsers roll är central, med särskilda möjligheter att agera. Det kräver kunskap om segregationens konsekvenser för området och för de boende. Det kan handla om att genomföra insatser som syftar till att mobilisera och generera nödvändig utveckling i lokalsamhället exempelvis meningsfull fritid eller lokala mötesplatser för koordinering och samverkan. Att ta vara på den erfarenhet och kunskap som finns hos de boende, är av särskild vikt.

Arbetet behöver baseras i kunskap

Kunskap kan vara både forskning, praktik och erfarenheter från de som drabbas hårdast av segregationens negativa konsekvenser. Ett kunskapsbaserat arbete planeras bäst utifrån en förståelse för segregationens mekanismer och uttryck samt tar sin utgångspunkt i vilka skillnader som finns lokalt eller regionalt mellan olika områden och mellan olika grupper inom en kommun eller region. Ett kunskapsbaserat arbete innehåller även åtgärder som riktar sig mot de bakomliggande orsakerna och påverkar segregationen på ett strukturellt plan. Ett kunskapsbaserat arbete tar även utgångspunkt i tidigare erfarenheter och kunskap men kan också bidra till att ny kunskap skapas inom området. Orsakssambanden behöver också analyseras ur ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv.

Myndigheten vill stödja förmågan att identifiera orsakssamband och en utveckling från att arbeta med effekter av segregationen till att synliggöra och motverka

bakomliggande orsaker. Ett kunskapsbaserat arbete som genomförs måste följas upp och dokumenteras systematiskt för att skapa förutsättningar för spridning och lärande framåt.

Arbetet behöver ske i en strategisk samverkan mellan nyckelaktörer

Segregation förekommer inom flera områden och på flera nivåer. För att skapa förändring och se resultat behöver de aktörer som har mandat att påverka utvecklingen vara involverade. **Regionerna** kan spela en viktig roll genom ansvaret för de regionala utvecklingsfrågorna som jämlik hälsa och att minska hälsoskillnader mellan olika socioekonomiska grupper i samhället.

Kommunernas ansvar omfattar många av de aspekter som har påverkan på segregation, som till exempel utbildning, plan- och byggfrågor, bostäder, trygghet och social omsorg. Det **civila samhällets organisationer** kan i samverkan med varandra och med det offentliga bidra till att lösa utmaningar som det offentliga inte kan göra på egen hand. Ideella föreningar och stiftelser kan skapa social sammanhållning, arbetstillfällen och verksamhet i glesbygd och mycket annat. För att få ut maximal effekt av arbetet mot segregation behöver det ske en samordning så att resursutnyttjandet blir effektivt. Det kan behöva etableras lokala mötesplatser för det civila samhället i områden med socioekonomiska utmaningar.

Det finns redan idag en strategisk samverkan mellan nyckelaktörer inom olika områden och samordning av insatser för att minska och motverka segregation kan med fördel bygga på de samarbeten som redan finns.

Arbetet behöver ske förankrat och med ett lokalt perspektiv

En politisk prioritering skapar förutsättningar för den uthållighet och långsiktighet som krävs. Ett aktivt ägarskap medför att det skapas förutsättningar för arbetet i form av resurser, styrning med mera. Det är också viktigt att arbetet har en lokal och bred förankring samt att invånare i områden med socioekonomiska utmaningar upplever att de kan vara aktiva och delaktiga i de satsningar mot segregation som äger rum. Att prata med invånarna, inte om invånarna, är en viktig framgångsfaktor.

STATSBIDRAG TILL KOMMUNER OCH REGIONER

Syfte med utlysningen

Syftet med statsbidraget är att stimulera sektorsövergripande samordning av arbete för att minska och motverka segregation. Syftet med utlysningen är att bidra till ökad kunskap om segregationens nuläge, orsaker eller insatser som genomförs för att minska och motverka den. Syftet med utlysningen är också att bidra till strategisk samverkan och gemensamt agerande, med kunskap om segregation som bas. Myndigheten vill stödja en utveckling som innebär att kommuner och regioner i större utsträckning tar sig an de bakomliggande orsakerna till segregation samt stimulerar till strategisk samverkan utifrån gemensamma lägesbilder och lokala prioriteringar av vad som behöver åtgärdas lokalt. Insatserna behöver också ge resultat och effekt. För att stödja en sådan utveckling behöver det ske en ökad koordinering mellan olika delar och aktörer. Det handlar om såväl samordning mellan olika förvaltningar inom en kommun eller region som en samordning mellan aktörer på olika nivåer.

Bidrag kan sökas för:

Bidrag kan sökas för samordning, erfarenhetsutbyte och utveckling av nätverk samt kunskap och metodutveckling. Insatser som kan implementeras i ordinarie verksamhet och en samordning, kunskap- och metodutveckling som har skett i samråd med relevanta aktörer kommer att prioriteras. Ansökan ska vara förankrat hos kommun-/regionledningen.

1. TA FRAM OCH UTVECKLA KUNSKAP OM SEGREGATIONENS NULÄGE, ORSAKER OCH INSATSER FÖR ATT MINSKA OCH MOTVERKA DEN

Myndigheten kan fördela medel till kunskaps- och/eller metodutveckling inom kommunen och regionen. Kunskapsutveckling som syftar till att ingå i ordinarie verksamhet och som har skett i samråd med relevanta aktörer kommer att prioriteras.

För att genomföra relevanta och verkningsfulla insatser för att minska och motverka segregation krävs en grundläggande förståelse för och kunskap om lokala förutsättningar och utmaningar. Kommuner och regioner har kommit olika långt i detta arbete.

Exempel på vad bidrag kan sökas för:

- a) En välgrundad bild av hur förutsättningar skiljer sig åt mellan olika geografiska områden i en kommun eller region och hur det påverkar

uppväxt- och levnadsvillkor är en viktig utgångspunkt för att insatser för att minska och motverka segregation ska få effekt. För de kommuner och regioner som inte har en sådan kunskap finns det möjlighet att söka medel för att genomföra en kartläggning och behovsanalys i syfte att öka kunskapen om segregationens nuläge på lokal eller regional nivå (se vägledning).

- b) Om en kommun eller region redan har en god kunskap om förutsättningarna och skillnaderna mellan olika områden, finns det möjlighet att söka medel för att ytterligare utveckla kunskap om segregationens nuläge, orsaker och därefter insatser för att motverka den, se exempel nedan.
- Fördjupad nulägesbild med stöd av områdesbaserad statistik från SCB. (se vägledning).
 - Kunskapsutveckling gällande segregationens orsaker exempelvis genom att utreda utformningen på den regionala eller lokala arbets- och bostadsmarknaden såsom arbetstillfällen, bostadsbestånd, eller fördelning av skolpeng eller annan resursfördelning.
 - Kunskapsutveckling gällande fungerande insatser mot segregationen exempelvis genom att koppla följeforskning till insatserna som genomförs för att motverka segregations orsaker.
 - Metodutveckling för att förstärka exempelvis analys-, utrednings-, styrnings- eller prioriteringsarbete ur ett segregationsperspektiv.
 - Kompetensutvecklande insatser till politiker, chefer eller andra nyckelpersoner.
 - Kompetensutvecklande insatser inför exempelvis medborgardialog, kvantitativ jämförande analys eller andra metoder som kan bidra till att minska och motverka segregation.

2. STRATEGISK SAMVERKAN OCH GEMENSAMT AGERANDE

Om en kommun eller region redan har en god kunskap om förutsättningarna och skillnaderna mellan olika områden finns det möjlighet att söka medel för strategisk samverkan och gemensamt agerande.

Exempel på vad bidrag kan sökas för:

- Stöd till samordning av arbete mellan förvaltningar, kommuner, regioner eller civilsamhällets organisationer utifrån kunskap om nuläge, orsaker eller insatser. Det kan handla om förändringar i styr- och uppföljningssystem, organisation och planering samt att ta fram gemensamma målbilder, strategier eller åtaganden.
- Utvecklingsstöd till utformning och genomförande av strategiska sammankomster eller erfarenhetsutbyten mellan aktörer från hela samhället gällande kunskap om segregationens nuläge, orsaker eller insatser.
- Utformning och etablering av nätverk för exempelvis kunskaps- och erfarenhetsutbyten, alliansbyggande eller strategiskt påverkansarbete.
- Kompetensutveckling i exempelvis strategisk samverkan eller processledning för behovsanalys eller utveckling av mål och strategier.
- Utveckling av en trovärdig dialog med medborgare (till exempel gällande diskriminering).

STATSBIDRAG TILL IDEELLA FÖRENINGAR OCH STIFTELSE

Syfte med utlysningen

Regeringens syfte med utlysningen är att stödja civilsamhällets organisationer långsiktiga åtgärder som kan minska och motverka segregation i områden med socioekonomiska utmaningar. Civilsamhällets organisationer har en unik lokalkännedom och kunskaper som behöver vara en del i arbetet med att minska och motverka segregation.

Myndigheten vill stödja en utveckling från enskilda punktinsatser i geografiska områden till långsiktiga åtgärder. För att en sådan utveckling ska komma till stånd behöver en koordinering ske mellan ideella föreningar och stiftelser och att samverkan även sker med kommunen. Det behöver även vara en involvering och delaktighet av invånarna.

Myndigheten vill stimulera ett strategiskt kunskapsbaserat arbete som tar sin utgångspunkt i en gemensam målbild. För att kunna göra en sådan behövs en gemensam nulägesbild och analys där berörda aktörer medverkar för att kunna samordna insatserna för att minska och motverka segregation. I detta arbete har civilsamhällets organisationer en unik roll med en lokal förankring och en områdeskunskap.

Det finns också ett behov av att utveckla den strategiska samverkan mellan civilsamhället och kommunen som exempelvis gemensamma mötesplatser och kompetensutveckling och samordning av insatser.

Bidrag kan sökas för:

Bidrag kan sökas för insatser som skapar goda förutsättningar för ett långsiktigt arbete och som främjar förbättrade uppväxt- och levnadsvillkor i områden med socioekonomiska utmaningar. Insatser som kan beaktas ur ett helhetsperspektiv och kan visa upp ett stöd från en kommun kommer att prioriteras. Ett stöd från en kommun kan till exempel vara en viljeyttring/avsiktsförklaring om att kommunen avser att påbörja en långsiktig samverkan med den sökande organisationen eller att den kan uppvisa en överenskommelse med kommunen om fortsatt samverkan.

Exempel på vad bidrag kan sökas för:

- Ideella föreningar och stiftelsers möjligheter att vara en del i ett sektorsövergripande arbete i samverkan med kommuner och regioner.

- Att stärka invånarnas röster i ett område (till exempel mobilisera de lokala krafterna, stärka och etablera relationer och tillit, minska stigmatisering av områden samt skapa arenor för möten).
- I samverkan med andra föreningar, etablera eller utveckla samverkan med kommunen.
- Samordning av de föreningar som verkar i området i insatser (till exempel byggandet av mötesplatser).
- Kompetensutveckling (till exempel av nyckelpersoner, i samverkan med kommun).

BEDÖMNING AV ANSÖKAN

Ansökan om statsbidrag sker i konkurrens med andra sökande. Vi bedömer ansökan utifrån formella krav, prioriteringar samt utifrån relevans och måluppfyllelse, effektivitet och hållbarhet.

Relevans och måluppfyllelse bedömer vi utifrån:

- I vilken utsträckning ansökan är relevant i förhållande till förordningen och utlysningens syfte.

Effektivitet bedömer vi utifrån:

- Insatsens mål, upplägg, genomförande, budget, förväntat resultat och uppföljning hänger ihop på ett trovärdigt sätt samt är uppnåbar.
- Relevanta aktörer, exempelvis organisationer eller invånare, deltar i planeringen och genomförandet.
- Insatsen är rimlig utifrån tid och kostnadssynpunkt.

Förutsättningar för långsiktiga effekter bedömer vi utifrån:

- Genomförande organisationen har operativ och ekonomisk kapacitet samt legitimitet i genomförandet